

Lezingen, cursussen en culturreizen

Filosofie en Cultuur

voorjaar en zomer 2020

Rubico - Filosofie en Cultuur
Robert Kragting - filosoof

Voorwoord

Voor u ligt ons nieuwe programma met een brede waaier aan activiteiten. De hoofdrollen zijn weggelegd voor Sokrates, de beroemde Griekse filosoof, en de Franse filosofen Jean-Paul Sartre en Simone de Beauvoir.

Sokrates staat opnieuw centraal in het korte cursustraject *Het proces Sokrates*. Aan de hand van enkele dialogen van Sokrates' leerling Plato kijken we naar de beruchte rechtzaak tegen hem. In *Kriton* legt Sokrates uit waarom hij niet uit de gevangenis wil ontsnappen om zich aan zijn executie te onttrekken. *Faidon* is wellicht Plato's meest bekende dialoog. Sokrates praat met zijn vrienden over de dood. Aan het einde van de dag drinkt hij de beker met gif. Beide teksten zijn klassiekers. Iedere tekst wordt behandeld in 6 lessen. Het geheel wordt ingeleid met de lezing *Oog in oog met de filosoof*.

Een prachtige verdieping is de 8-daagse cultuurreis *Athene, stad van filosofen*. Het accent ligt op de geschiedenis van de Grieks-Romeinse filosofie in combinatie met de geschiedenis van de stad Athene. Talloze historische locaties in de diverse archeologische parken van Athene zijn geschikt om de antieke filosofie weer tot leven te wekken.

In het cursustraject *Franse filosofen aan het woord* gaat na René Descartes alle aandacht uit naar Simone de Beauvoir en Jean-Paul Sartre. Zij waren de eerste vooraanstaande intellectuelen die openlijk uitkwamen voor hun atheïsme. Het is de tijd van het Franse existentialisme. Tijdens de cursus van 12 lessen zijn we getuige van hun oprechte worsteling met de nieuwe situatie. Als inleiding is er de lezing *Simone de Beauvoir en Jean-Paul Sartre*. De 3-daagse busexcursie *Het Parijs van De Beauvoir en Sartre* dient als verdieping.

Tijdens het 3-daagse zomerseminar nemen we het leven en de filosofie van de Oostenrijks-Britse filosoof Ludwig Wittgenstein onder de loep.

Genoeg materiaal voor een gedegen en interessante filosofische invulling van het nieuwe jaar. Graag zien we u bij een lezing, cursus of cultuurreis.

Iedereen is welkom!

Robert Kragting, namens Rubico - Filosofie en Cultuur

In deze studiegids

Lezing	Oog in oog met de filosoof	3
Lezing	Simone de Beauvoir en Jean-Paul Sartre	4
Excursie	Het Parijs van De Beauvoir en Sartre	5
Cursussen	Het proces Sokrates: Plato's <i>Kriton</i> en <i>Faidon</i>	6
Cursus	Franse filosofen aan het woord: De Beauvoir en Sartre	8
Cultuurreis	Athene, stad van filosofen	10
Zomerseminar	Ludwig Wittgenstein	11
Activiteitenlijst	voorjaar 2020 en najaar 2020	12

Lezing

Oog in oog met de filosoof filosofenportretten in de Oudheid

Filosofen uit de Griekse en Romeinse Oudheid staan vaak afgebeeld in de handboeken over de geschiedenis van de filosofie. Hoe komt men eigenlijk aan deze portretten? En geven ze de filosofen ook weer zoals ze er daadwerkelijk uitzagen? In de lezing wordt in chronologische volgorde naar deze portretten gekeken, te beginnen bij het beroemde portret van Sokrates gemaakt door de grote Griekse beeldhouwer Lysippos. Aan de soort baard, of het ontbreken van een baard, was te zien uit welke filosofische school de afgebeelde persoon afkomstig was. Was het een Stoïcijn, een Epicurist of misschien wel een Cynicus? In de Late Oudheid kijken de geportretteerde filosofen (met baard) omhoog alsof ze vandaar de 'waarheid' verwachten. Baarden blijken onverwacht belangrijk in de antieke filosofie.

De lezing kan zonder filosofische voorkennis gevolgd worden, maar is voor mensen die er al iets van afweten misschien nog interessanter. Ze kan dienen als aanvulling op het traject *Het proces Sokrates* (pp. 6-7), alsook als voorbereiding op de cultuurreis *Athene, stad van filosofen* (p. 10).

Roermond

datum en tijd zaterdag 11 januari 2020, 14.00-16.00 uur
locatie Ontmoetingscentrum, Minderbroederssingel 15-F, Roermond

Maastricht

datum en tijd zondag 12 januari 2020, 14.00-16.00 uur
locatie Rubico - Filosofie en Cultuur, Weustenraadstraat 3, Maastricht

Heerlen

datum en tijd woensdag 15 januari 2020, 14.00-16.00 uur
locatie Cultuurhuis Heerlen, Sittarderweg 145, Heerlen (vrij parkeren)

spreekster Gemma Jansen (classica en archeologe)
kosten € 8,50
aanmelden liefst vóór 8 januari 2020

Lezing

Simone de Beauvoir en Jean-Paul Sartre

Simone de Beauvoir (1908-1986) en Jean-Paul Sartre (1905-1980) stonden na de Tweede Wereldoorlog aan de wieg van het Franse existentialisme. Het lot van de mens is volgens hen tot vrijheid veroordeeld te zijn. De mens is dat wat hij/zij van zichzelf maakt. Het existentialisme van De Beauvoir en Sartre was misschien wel de radicaalste poging van de 20ste eeuw de mens te bevrijden.

Tijdens de lezing wordt o.a. het beroemde interview besproken waarin De Beauvoir en Sartre vragen over hun relatie beantwoorden. Voor velen waren zij met hun leven en hun werk hét symbool om - ondanks de druk van buiten - zelfstandig en vrij van conventies te kunnen leven. Het interview is het enige gesprek waarin ze gezamenlijk ingaan op de spelregels van hun verhouding, een verhouding die voor een hele generatie model stond voor een liefdesverbintenis in vrijheid.

De lezing is bedoeld als inleiding op de cursus over De Beauvoir en Sartre in het cursustraject *Franse filosofen aan het woord* (zie pp. 8-9). Ook kan zij dienen als voorbereiding op de excursie *Het Parijs van De Beauvoir en Sartre* (p. 5).

Roermond

datum en tijd maandag 13 januari 2020, 14.00-16.00 uur
locatie Ontmoetingscentrum, Minderbroederssingel 15-F, Roermond

Maastricht

datum en tijd dinsdag 14 januari 2020, 19.00-21.00 uur
locatie Rubico - Filosofie en Cultuur, Weustenraadstraat 3, Maastricht

spreker Robert Kragting
kosten € 8,50
aanmelden liefst vóór 10 januari 2020

Excursie van 3 dagen

Het Parijs van De Beauvoir en Sartre

Het leven van Simone de Beauvoir en Jean-Paul Sartre speelde zich - heel onburgerlijk - grotendeels af in de cafés, brasseries en hotels van het centrum van Parijs. De bekendste cafés waar zij regelmatig kwamen, liggen naast elkaar in Saint-Germain-des-Prés: Café de Flore en Les Deux Magots. Daar werkten zij dagelijks aan hun essays en boeken, beiden gezeten aan een apart tafeltje.

Tijdens de 3-daagse busexcursie ligt het accent op de 'plekken' van De Beauvoir en Sartre. In drie stadswandelingen van elk ca. 4 km. volgen we de veelzijdige levens van De Beauvoir en Sartre in de wijken Saint-Germain-des-Prés, Quartier Latin, Luxembourg en Montparnasse. We beleven de verschillende locaties zo veel mogelijk met een gepaste pauze voor ontbijt, lunch en koffie. De wandelingen worden in rustig tempo ondernomen. Op de derde dag bezoeken we 's ochtends het onlangs geopende Giacometti-museum. De reden van dit bezoek is de bijzondere vriendschap van De Beauvoir en Sartre met Alberto Giacometti, alsook de voor 2021 geplande cultuurreis over Giacometti naar Zwitserland.

We verblijven in Saint-Germain-des-Prés in het eenvoudige Hotel La Louisiane, Rue de Seine 60 (www.hotel-lalouisiane.com). Inbegrepen zijn: de busreis, het hotel met één ontbijt, de rondleidingen en een lezing in het Institut Giacometti. Niet inbegrepen zijn: toeristenbelasting, entrees, maaltijden, drankjes, fooien en uitgaven van persoonlijke aard, alsook een reis- en annuleringsverzekering.

data	dinsdag 18 t/m donderdag 20 augustus 2020
vertrek	Roermond, NS-station: 08.30 uur Heerlen, Kerk Heerlerbaan: 09.15 uur Maastricht, NS-station (voorzijde): 09.45 uur
begeleiding	Gemma Jansen en Robert Kragting
terugreis	vertrek: 14.30 uur; aankomst: Maastricht, ca. 20.00 uur
kosten	€ 415,- (toeslag voor eenpersoonskamer: € 40,- / € 80,-)
groepsgrootte	maximaal 25 personen
aanmelden	zo snel mogelijk i.v.m. de reservering van het hotel

Twee cursussen van 6 lessen

Het proces Sokrates **Plato's *Kriton* en *Faidon***

Euthyfron, *Apologia*, *Kriton* en *Faidon* - samen vormen deze werken van Plato een tetralogie over het proces en de terechtstelling van Sokrates in 399 v. Chr. Connie Palmen sprak van "het weerzinwekkende lot van de oude filosoof Sokrates". Het geheel is een hoogtepunt in het oeuvre van Plato. In het cursustraject *Het proces Sokrates* worden de vier werken in vier opeenvolgende cursussen van 6 lessen besproken. Dit voorjaar richten we ons op Plato's *Kriton* en *Faidon*.

In de eerste cursus van 6 lessen staat Plato's dialoog *Kriton* centraal. Sokrates is wegens goddeloosheid en het bederf van de Atheense jeugd ter dood veroordeeld door een volksjury. In afwachting van zijn executie debatteert hij met zijn vriend Kriton. Sokrates legt uit waarom hij niet uit de dodencel wil ontsnappen om zich aan de executie te onttrekken. Het onderwerp van het gesprek is het wezen van de samenleving, het recht en de moraal.

In de tweede cursus wordt Plato's dialoog *Faidon* in 6 lessen besproken. Het is wellicht Plato's meest bekende dialoog. In de dodencel, op de laatste dag van zijn leven, discussieert Sokrates met zijn vrienden over het lot van de ziel na de dood. Aan het einde van een dag vol filosofie krijgt Sokrates de beker met gif te drinken en legt zich neer om te sterven. In zijn onlosmakelijke eenheid van filosofische argumentatie en enscenering is de *Faidon* een meesterwerk, dat telkens opnieuw tot lezing en interpretatie uitnodigt.

Beide cursussen zijn opgezet vanuit de gedachte dat het leren omgaan met een filosofische tekst voorwaarde is om door te dringen tot de betekenis ervan. Het lezen en bespreken van de werken van Plato vormt dan ook een belangrijk onderdeel van de lessen. Ook wordt ingegaan op Plato als persoon, zijn filosofische thema's en het belang daarvan in de geschiedenis van de filosofie.

Als inleiding is er de lezing *Oog in oog met de filosoof* (zie p. 3).

De twee cursussen worden gegeven in Roermond, Heerlen en Maastricht

Roermond

locatie Ontmoetingscentrum (links naast de Minderbroederskerk),
Minderbroederssingel 15-F, Roermond

tijd maandagochtend, 10.00-12.00 uur

data 'Kriton' voorjaar 2020, van 20/1 t/m 2/3, niet op 24/2

data 'Faidon' voorjaar 2020, van 9/3 t/m 20/4, niet op 30/3

Heerlen

locatie Cultuurhuis Heerlen, Sittarderweg 145, Heerlen (vrij parkeren)

datum en tijd woensdagochtend, 11.00-13.00 uur

data 'Kriton' voorjaar 2020, van 22/1 t/m 4/3, niet op 26/2

data 'Faidon' voorjaar 2020, van 11/3 t/m 22/4, niet op 1/4

Maastricht

locatie Rubico - Filosofie en Cultuur, Weustenraadstraat 3, Maastricht

tijd donderdagmiddag, 14.00-16.00 uur

data 'Kriton' voorjaar 2020, van 23/1 t/m 5/3, niet op 27/2

data 'Faidon' voorjaar 2020, van 12/3 t/m 23/4, niet op 2/4

docent Robert Kragting

literatuur reader tegen kostprijs verkrijgbaar bij aanvang van de cursus

kosten cursus 1 € 120,-
aanmelden liefst vóór 15 januari 2020

kosten cursus 2 € 120,-
aanmelden liefst vóór 5 maart 2020

Cursus van 12 lessen

Franse filosofen aan het woord

De Beauvoir en Sartre

De Franse bijdrage aan de geschiedenis van de filosofie is groot. Kenmerkend in algemene zin zijn vrijzinnigheid, vernieuwingsdrang en engagement.

Simone de Beauvoir en Jean-Paul Sartre waren de eerste vooraanstaande intellectuelen die openlijk uitkwamen voor hun atheïsme. Het maakte dat het Vaticaan hun werken op de Index van verboden boeken plaatste. Jammer, want bij beiden zien we een oprechte worsteling met de nieuwe situatie. Belangrijke thema's zijn: een sociale ethiek zonder God uitmondend in engagement, de existentiële eenzaamheid als uitdaging, en de bewuste confrontatie met de ouderdom en de dood. Het is een bijzondere beleving om middels het vele autobiografische materiaal van De Beauvoir en Sartre getuige te mogen zijn van hun strijd met deze diep persoonlijke kwesties, een strijd die ze niet alleen individueel streden, maar ook samen.

De cursus bestaat uit 12 lessen. Het accent ligt op het oeuvre van De Beauvoir (vrijwel al haar werken zullen de revue passeren), maar ook enkele belangrijke werken van Sartre worden besproken, o.a. *Het zijn en het niet* (1943) en *De woorden* (1964). Om een en ander goed te kunnen bespreken aan de hand van de oorspronkelijke teksten maken we gebruik van een reader met een schat aan materiaal over het thema 'filosofie en ongelooft'.

De cursus is te volgen zonder filosofische voorkennis en maakt deel uit van het cursustraject *Franse filosofen aan het woord*. De leergang omvat een traject van twee jaar waarin we kijken naar enkele belangrijke Franse denkers. Telkens staat de vraag centraal: Wie is deze filosoof en waarom is hij/zij zo belangrijk? Na Descartes, Simone de Beauvoir en Jean-Paul Sartre komen nog aan de orde: Roland Barthes, Jean-François Lyotard en Michel Onfray. Elke cursus vormt een afgerond geheel en kan dus goed apart worden gevolgd.

De cursussen worden ingeleid met de lezing *Simone de Beauvoir en Jean-Paul Sartre* (zie p. 4). Als mogelijke verdieping is er de excursie *Het Parijs van De Beauvoir en Sartre* (p. 5).

De cursus wordt gegeven in Roermond en Maastricht

Roermond

locatie Ontmoetingscentrum, Minderbroederssingel 15-F, Roermond
tijd maandagochtend, 13.00-15.00 uur
data voorjaar 2020, van 20/1 t/m 20/4, niet op 24/2 en 30/3

Maastricht

locatie Rubico - Filosofie en Cultuur, Weustenraadstraat 3, Maastricht
tijd dinsdagmiddag, 14.00-16.00 uur
 en ook: dinsdagavond, 19.00-21.00 uur
data voorjaar 2020, van 21/1 t/m 21/4, niet op 25/2 en 31/3

docent Robert Kragting
literatuur reader tegen kostprijs te verkrijgen bij aanvang van de cursus
kosten € 240,-
aanmelden liefst vóór 15 januari 2020

Cultuurreis van 8 dagen

Athene, stad van filosofen

In Athene nam de antieke filosofie haar grote vlucht. Hier liepen Sokrates, Plato en Aristoteles rond en gaven er les. Deze legendarische denkers vormen echter maar een fractie van de filosofische rijkdom die de stad te bieden heeft. De grote filosofiescholen van Epicurus, de Stoïcijnen en de Sceptici bloeiden op na de klassieke periode. Natuurlijk is er ook nog de fascinerende opkomst van het Neoplatonisme én het Christendom in de Late Oudheid.

In deze 8-daagse reis (per vliegtuig vanaf Eindhoven) ligt het accent op de geschiedenis van de antieke filosofie in combinatie met de kleurrijke geschiedenis van de stad Athene. Talloze historische locaties in de stad zijn geschikt om filosofie tot leven te wekken. We zullen bekende, maar vooral ook vele onbekende en recente opgravingen van de stad bezoeken, zoals de Agora, door kenners beschouwd als een van de belangrijkste opgravingen van de 20ste eeuw, en de Akademie van Plato. De sessies vormen een combinatie van archeologie, filosofie en cultuurgeschiedenis en hebben veel te bieden voor filosofiebeginners én -gevorderden.

De reis wordt georganiseerd in samenwerking met het reisbureau Labrys te Nijmegen (aangesloten bij ANVR en garantiefonds). We verblijven in Hotel Attalos aan de rand van de oude en gezellige wijk Plaka. Het hotel ligt op een ideale locatie en heeft een dakterras met een spectaculair uitzicht op de Akropolis. U kunt het hotel alvast bekijken op: www.attaloshotel.com Uitgebreide reisinformatie en inschrijfformulier zijn te verkrijgen bij Rubico of te downloaden via onze website: www.rubico.nu

locatie	Athene, Griekenland
gidsen	Gemma Jansen en Robert Kragting
data	groep 1: 27 maart t/m 3 april 2020 groep 2: 8 t/m 15 mei 2020
kosten	groep 1: € 1.185,- (toeslag voor eenpersoonskamer: € 150,-) groep 2: € 1.215,- (toeslag voor eenpersoonskamer: € 130,-)
groepsgrootte	max. 25 personen
aanmelden	zo snel mogelijk iv.m. reservering vlucht en hotel

Zomerseminar van 3 dagen

Ludwig Wittgenstein **een kennismaking**

De Oostenrijks-Britse filosoof Ludwig Wittgenstein (1889-1951) heeft de moderne filosofie diepgaand beïnvloed. Tijdens het seminar wordt niet alleen zijn *Tractatus logico-philosophicus* (1922) besproken, maar ook zijn kritiek op de psychoanalyse van Sigmund Freud en zijn godsdienstfilosofie. Op deze wijze komen diverse aspecten van zijn filosofie aan bod.

Op de eerste dag wordt de *Tractatus* geplaatst tegen de achtergrond van Wittgensteins frontervaring in WO I. Hoe moeten we de stelling "Van dat, waarover niet kan worden gesproken, moet men zwijgen" begrijpen? 's Middags kijken we naar zijn kritiek op de psychoanalyse van Freud. Wittgensteins strengheid leidde tot een kritiek op de psychoanalyse die pas 50 jaar later gemeengoed zou worden.

De tweede dag staat geheel in het teken van Wittgensteins godsdienstfilosofie. Religieus geloof is onmogelijk te beoordelen als een cognitief taalspel. Wie dat doet, hanteert wetenschappelijke criteria. Geloof is volgens Wittgenstein een gebied waarop men voortdurend tegen de grenzen van de taal opbotst, maar dat maakt het niet minder respectabel of waardevol.

De derde dag gaat alle aandacht uit naar de film *Wittgenstein* (1993) van de Britse filmregisseur Derek Jarman en naar de dagboeken van Wittgenstein.

Het seminar vindt plaats op drie opeenvolgende dagen en heeft het karakter van een werkcollege met een gezamenlijke lunch.

locatie	Rubico - Filosofie en Cultuur, Weustenraadstraat 3, Maastricht
tijd	's ochtends én 's middags, 11.00-13.00 uur en 14.00-16.00 uur
data	vrijdag 3, zaterdag 4 en zondag 5 juli 2020

docent	Robert Kragting
kosten	€ 170,- (inclusief koffie & thee, 3 lunches)
literatuur	reader tegen kostprijs te verkrijgen bij aanvang van het seminar
aanmelden	liefst vóór 25 juni 2020

Activiteitenlijst, voorjaar en zomer 2020

6 - 9 januari	Winterseminar 'Denken over geluk', Egmond aan Zee
11 januari	Lezing 'Oog in oog met de filosoof', Roermond
12 januari	Lezing 'Oog in oog met de filosoof', Maastricht
13 januari	Lezing 'De Beauvoir en Sartre', Roermond
14 januari	Lezing 'De Beauvoir en Sartre', Maastricht
15 januari	Lezing 'Oog in oog met de filosoof', Heerlen
20 jan. - 2 mrt.	Cursus 'Het proces Sokrates: Plato's <i>Kriton</i> ', Roermond
20 jan. - 20 apr.	Cursus 'Franse fil.: De Beauvoir en Sartre', Roermond
21 jan. - 21 apr.	Cursus 'Franse fil.: De Beauvoir en Sartre', Maastricht (middag)
21 jan. - 21 apr.	Cursus 'Franse fil.: De Beauvoir en Sartre', Maastricht (avond)
22 jan. - 4 mrt.	Cursus 'Het proces Sokrates: Plato's <i>Kriton</i> ', Heerlen
23 jan. - 5 mrt.	Cursus 'Het proces Sokrates: Plato's <i>Kriton</i> ', Maastricht
9 mrt. - 20 apr.	Cursus 'Het proces Sokrates: Plato's <i>Faidon</i> ', Roermond
11 mrt. - 22 apr.	Cursus 'Het proces Sokrates: Plato's <i>Faidon</i> ', Heerlen
12 mrt. - 23 apr.	Cursus 'Het proces Sokrates: Plato's <i>Faidon</i> ', Maastricht
27 mrt. - 3 apr.	Cultuurreis 'Athene, stad van filosofen' (Griekenland)
8 - 15 mei	Cultuurreis 'Athene, stad van filosofen' (Griekenland)
3 - 5 juli	Zomerseminar 'Ludwig Wittgenstein', Maastricht
18 - 20 augustus	Excursie 'Het Parijs van De Beauvoir en Sartre' (Frankrijk)

Vooruitblik najaar 2020

september	Themamiddag 'Hannah Arendt'
september	Lezing 'Een Grieks <i>symposion</i> '
september	Lezing 'Waspoeders en schoonheidscrèmes'
sept. - dec.	Cursus 'Filosoferen met Plato: <i>Symposion</i> ' (12 lessen)
sept. - okt.	Cursus 'Franse filosofen aan het woord: Roland Barthes' (6 lessen)
nov. - dec.	Cursus 'Franse filosofen aan het woord: Jean-François Lyotard' (6 lessen)

'Rubico - Filosofie en Cultuur' is gehuisvest in Maastricht en stelt zich ten doel mensen in aanraking te brengen met het gedachtegoed van de westerse filosofie en hen daarin kritisch te vormen. Hiertoe worden o.a. lezingen, cursussen en cultuurreizen verzorgd. De gedachte hierbij is dat filosofie niet op zichzelf staat, maar veel raakvlakken heeft met talloze andere cultuurdisciplines, zoals maatschappijgeschiedenis, archeologie en kunst. Rubico richt zich op de educatie van volwassenen.

Oprichter en hoofddocent is de filosoof Robert Kragting. Reeds vele jaren verzorgt hij cursussen filosofie in de regio Limburg, onder meer op de gebieden van de Grieks-Romeinse wijsbegeerte, de moderne filosofie en de kunstfilosofie. Zijn aanpak kenmerkt zich door het toegankelijk en beleefbaar maken van het gedachtegoed van de grote denkers.

Voor meer informatie kunt u zich wenden tot:

Rubico - Filosofie en Cultuur
t.a.v. de heer R. Kragting
Weustenraadstraat 3
6217 HZ Maastricht

tel. 043 - 363 13 31
bankrek.nr. NL20 RABO 0119 8191 39
www.rubico.nu

Afbeelding voorzijde:

Oedipus en de sphinx, binnenzijde van een Attische roodfigurige schaal, ca. 470 v. Chr., Vaticaanse Musea.